

Сојуз на хемичарите и технолозите на Македонија

Адреса: Институт за хемија, Природно-математички факултет, Архимедова 5,
1000 Скопје; Тел: +(389-2) 324-9926; Факс: +(389-2) 322-6865
жиро-сметка: 300000001352895 Комерцијална банка, Скопје
даночен број: 4030954350704,

<http://sctm.mk/>

П Р А В И Л Н И К

за организација и реализација на натпревари по хемија за учениците од основното образование

I. Општи одредби

Член 1

Сојузот на хемичарите и технолозите на Македонија (во понатамошниот текст СХТМ), организира натпревари по хемија за учениците од основните училишта. За оваа активност е одговорна секцијата за хемиско образование (СХО) при СХТМ во чии рамки се формира Државна комисија за натпревари по хемија (ДКНХ). Натпреварите се организираат и реализираат во соработка со наставниците по хемија од основните училишта и со Бирото за развој на образованието.

Член 2

Целта на натпреварите е:

- да ги поттикнат учениците за проширување на нивните знаења од хемијата;
- да развиваат вештини и способности за примена на знаењата од хемијата;
- да побудат кај учениците поголем интерес за хемијата;
- да послужат како средство за откривање на талантираните ученици за натпревари од повисок ранг, како и за други манифестации кои се од интерес за развивање на хемијата и другите природни и технички науки во нашата средина;
- да го развиваат натпреварувачкиот дух кај учениците;
- да придонесуваат за продлабочување на соработката меѓу менторите и
- да придонесат за меѓусебно запознавање и зближување на учениците од различни средини во РС Македонија.

Член 3

Еден циклус, кој покрива една учебна година, опфаќа три нивоа на натпреварување: општински, регионален и државен натпревар по хемија за учениците од основното образование.

II. Организација на натпреварите

Член 4

Натпреварите по хемија се одржуваат секоја учебна година според календар подготвен од ДКНХ, кој се објавува на интернет страницата на СХТМ до почетокот на февруари секоја година..

Општинските натпревари се одржуваат во ист ден и во ист час во сите општини, при што се решава ист тест, подготвен од ДКНХ. Организатори на општинските натпревари се општински активи на наставници по хемија, во соработка со СХО при СХТМ.

Регионалните натпревари се одржуваат во ист ден и во ист час во сите региони, при што се решава ист тест, подготвен од ДКНХ. Организатори на регионалните натпревари се регионални активи на наставници по хемија, во соработка со СХО при СХТМ.

Државниот натпревар се одржува во месец мај во основно училиште одредено од СХТМ или во просториите на Институтот за хемија на Природно-математичкиот факултет во Скопје. Државниот натпревар се реализира со решавање на ист тест, подготвен од ДКНХ.

Содржината на материјалот на кој се спроведуваат натпреварите е соодветна на возраста на учениците и се темели на наставниот план и наставната програма за соодветното одделение.

Учениците имаат право да се натпреваруваат користејќи го јазикот на кој ја следат наставата.

Член 5

Училиштето домаќин на натпреварот го определува организаторот на секое ниво на натпреварување. Претставник на општинскиот, односно на регионалниот актив на наставници по хемија е обврзан да го достави името на училиштето домаќин, како и претседателот на општинската комисија на адресата на СХТМ (Институт за хемија, Природно-математички факултет, Архимедова 5, 1000 Скопје или на е-пошта: natprevar.hemija.osnovno@gmail.com).

Техничката организација на секое ниво на натпреварување ја врши училиштето домаќин. Организаторот на секое ниво на натпреварување е должен да го почитува Правилникот за организација и реализација на натпревари по хемија за учениците од основното образование.

Член 6

Натпреварите по хемија на општинско, регионално и државно ниво се реализираат преку решавање прашања/задачи/проблеми.

Член 7

За спроведување на натпреварите по хемија се формираат соодветни комисии, кои се одговорни за регуларноста на натпреварот.

Општинските комисии се формираат од наставниците од училиштата што учествуваат на општинскиот натпревар.

Регионалните комисии се формираат по региони. Во секоја регионална комисија за натпревари барем еден член е истовремено и член на ДКНХ, а останатите членови се наставници. Претседател на оваа комисија е членот на ДКНХ.

Изборот на ДКНХ се врши во рамките на СХО при СХТМ. ДКНХ се состои од најмалку тројца членови, односно најмалку двајца од СХТМ и еден претставник од Бирото за развој на образованието.

ДКНХ ги подготвува прашањата/задачите/проблемите за општински, регионален и за државен натпревар, а членовите на соодветните комисии учествуваат во реализација на натпреварите и прегледување на решенијата од натпреварувачите. По прегледувањето на решенијата, соодветната комисија прави записник од натпреварот и записникот го доставува до ДКНХ по електронска пошта.

III. Учество на натпреварот и реализација

Член 8

Натпреварите за учениците се организираат и одржуваат во две категории:

1. **Категорија 1** – според наставната програма по хемија за VIII одделение
2. **Категорија 2** – според наставната програма по хемија за IX одделение

Член 9

Натпреварите се поединечни. Секој ученик се натпреварува самостојно.

Право на учество има секој ученик од VIII и од IX одделение од сите основни училишта во РС Македонија.

Секое пријавено училиште на општинскиот натпревар може да учествува со максимален број ученици во соодветната категорија кој е еднаков на вкупниот број паралелки од таа категорија помножен со 3. Изборот на учениците за општински натпревар се врши врз основа на постигнатите резултати на ученикот на училишниот натпревар.

Член 10

За регионалните натпревари, територијата на Република Македонија е поделена на 6 региони:

- **Регион 1.** Скопје – Аеродром, Арачиново, Бутел, Гази Баба, Ѓорче Петров, Зелениково, Илинден, Карпош, Кисела Вода, Петровец, Сарај, Сопиште, Студеничани, Центар, Чаир, Чучер Сандево и Шуто Оризари;
- **Регион 2.** Кратово, Крива Паланка, Куманово, Липково, Пробиштип, Ранковце, Свети Николе и Старо Нагоричане;

- **Регион 3.** Боговиње, Брвеница, Вевчани, Врапчиште, Гостивар, Дебар, Дебарца, Желино, Зајас, Јегуновце, Кичево, Маврово и Ростуше, Осломеј, Охрид, с. Другово, с. Пласница, Струга, Теарце, Тетово и Центар Жупа;
- **Регион 4.** Богданци, Валандово, Велес, Гевгелија, Градско, Демир Капија, Дојран, Кавадарци, Лозово, Неготино, Росоман и Чашка;
- **Регион 5.** Битола, Демир Хисар, Долнени, Кривогаштани, Крушево, Македонски Брод, Могила, Новаци, Прилеп и Ресен;
- **Регион 6.** Берово, Босилово, Василево, Винаца, Делчево, Зрновци, Карбинци, Конче, Кочани, Македонска Каменица, Ново Село, Пехчево, Радовиш, Струмица, Чешиново и Облешево и Штип.

Член 11

На регионален натпревар, во одредена категорија, се квалифицира најдобро пласираниот ученик на општинскиот натпревар.

Листата на ученици кои обезбедуваат пласман на регионален натпревар може да се надополни со ученици кои освоиле определен број бодови во соодветната категорија. Овој број бодови го одредува ДКНХ, по формирање на вкупни ранг листи по категории од сите општини во Македонија така што со право на учество на регионален натпревар се стекнуваат најмногу 50% од бројот на ученици кои се натпреварувале на општинскиот натпревар во соодветната категорија, доколку освоиле и најмалку 40% од вкупниот број поени.

На државен натпревар се квалифицираат првите тројца најдобро пласирани ученици од секој регион во секоја категорија, доколку имаат освоено и најмалку 40 % од вкупниот број поени.

Листата на ученици кои обезбедуваат пласман на државен натпревар може да се надополни со ученици кои освоиле определен број бодови во соодветната категорија. Овој број бодови го одредува ДКНХ, по формирање на вкупни ранг листи по категории од сите региони во Македонија така што со право на учество на државен натпревар се стекнуваат најмногу 10% од бројот на ученици кои се натпреварувале на општинскиот натпревар во соодветната категорија, доколку освоиле и најмалку 40% од вкупниот број поени на регионалниот натпревар.

Член 12

Резултатите од натпреварите се објавуваат истиот ден по одржувањето на натпреварите.

Комисиите се должни да овозможат на ученикот или неговиот наставник-ментор најдоцна во рок од 90 минути да може да поднесе приговор до надлежната комисија. По пристигнатите приговори одлучува надлежната комисија и нејзината одлука е конечна.

Доколку има приговори, тие се разгледуваат и потоа се објавуваат конечните резултати.

Резултатите од сите нивоа се јавни и се објавуваат на интернет страницата на СХТМ и/или на огласната табла на местото на одржувањето на натпреварот.

Извештај со резултатите по завршениот државен натпревар се доставува во рок од 15 дена до Комисијата за акредитација на здруженија на наставници, Министерството за образование и наука и Бирото за развој на образованието.

IV. Вреднување на резултатите

Член 13

Вкупниот број бодови што може да ги освојат учениците го определува државната комисија, а комисијата што ги прегледува решенијата го определува резултатот/успехот на натпреварувачот.

Доколку повеќе ученици имаат еднаков вкупен број бодови на општински или регионален натпревар, тогаш тие ги делат местата и имаат еднаков пласман.

На државниот натпревар се доделува само едно прво место.

Доколку повеќе ученици постигнат ист број бодови за прво место на државен натпревар, прворангираниот се определува по дополнителен критериум, кој се применува по следниот приоритет (секој следен критериум се применува доколку има ученици со еднаков најдобар резултат согласно претходниот критериум за да се дојде до еден најдобар ученик):

- 1- освоени поени од експериментот или замислениот експеримент;
- 2- освоени поени на регионалниот натпревар во тековната учебна година;
- 3- освоени поени од решавање на дополнителен проблем/и зададен/и од ДКНХ веднаш по објавувањето на резултатите од државниот натпревар.

Член 14

СХТМ доделува дипломи на најдобро пласираните натпреварувачи на регионалните натпревари и државниот натпревар во секоја категорија, според следниве критериуми: I награда – за освоени 90,0–100 бодови, II награда – за освоени 80,0–89,9 бодови и III награда – за освоени 70,0–79,9 бодови. Бодовите се пресметуваат според формулата $n \cdot 100/n_{\max}$, каде што n е бројот на освоени бодови, а n_{\max} е бројот на бодови на првопласираниот ученик на конечната ранг листа.

За освоено **прво, второ или трето место** на државниот натпревар ученикот добива диплома, наставникот-ментор пофалница, а останатите учесници потврда за учество.

СХТМ може да утврди и други видови награди за учесниците на натпреварот, како и награди од донатори и спонзори.

Член 15

Од учесниците на државниот натпревар по хемија за основните училишта во зависност од постигнатите резултати, ДКНХ може да определи екипа од која, по спроведена селекција, ќе се формира тим за учество на меѓународни натпревари.

V. Завршни одредби

Член 16

Овој Правилник стапува на сила наредниот ден од денот на неговото донесување.

За сите прашања што не се регулирани со овој Правилник ќе се применуваат одредбите од „Правилникот за начинот и поблиските критериуми на организирање и изведување на натпреварите на учениците по одделни предмети на општинско, регионално и државно ниво во основното образование“ со број 18-6573/1 од 06.07.2020 година и „Правилникот за изменување и дополнување на Правилникот за начинот и поблиските критериуми на организирање и изведување на натпреварите на учениците по одделни предмети на општинско, регионално и државно ниво во основното образование“ со број 18-3228/1 од 22.02.2021 година.

Скопје, 11.04.2024 год.

Сојуз на хемичарите и технолозите на Македонија

Проф. д-р Зоран Здравковски, претседател

Проф. д-р Марина Стефова, раководител на секцијата
за хемиско образование